

BUŁGARIA

Informacja o stosunkach gospodarczych z Polską

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
PKB (w mld euro)	61,2	60,6	78,0	70,6	83,44	92,62	-
PKB na 1 mieszkańca (w tys. euro)	8,809	8,768	9,523	10,355	12,4	16,2	-
PKB (wzrost w %)	3,7	-4,2	4,5	3,4	1,5	2,8	2,5
Deficyt budżetowy (% PKB)	2,1	-3,4	-5,5	-2,8	-4,8	-4,8	-2,8
Dług publiczny (% PKB)	19,7	24,4	24,0	22,9	25,0	24,1	25,1
Inflacja (w %)	3,1	1,7	2,8	13,0	9,4	4,1	5,3
Bezrobocie (w %)	4,2	5,1	5,5	4,3	4,3	4,2	4,0
Eksport towarów (wzrost w %)	3,9	-11,3	6,6	8,0	- 6,5	- 2,6	3,6
Import towarów (wzrost w %)	5,2	-6,6	7,5	7,5	-10,0	-4,5	-
Bezp. inwestycje zagr. w Bułgarii (BIZ/PKB w %)	1,9	3,2	2,2	2,6	3,96	1,2	-

Źródło: Eurostat, Bułgarski Krajowy Instytut Statystyczny, Bułgarski Bank Narodowy, Unicreditbulbank

1. Podstawowe informacje, sytuacja gospodarcza

Zgodnie z konstytucją z 12 lipca 1991 r. Bułgaria jest republiką, w której głową państwa jest prezydent wybierany, na jednej karcie razem z wiceprezydentem, w bezpośrednich wyborach, na 5-letnią kadencję. Szefem rządu jest premier, który mianowany jest przez prezydenta. Organem władzy ustawodawczej jest jednoizbowe, 240-osobowe Zgromadzenie Narodowe, wybierane na 4-letnią kadencję.

Głównymi uprawami w Bułgarii są zboża (pszenica, kukurydza), rośliny przemysłowe (słonecznik, tytoń, bawełna) i warzywa (pomidory, ogórki, papryka). Duże znaczenie ma uprawa winorośli (Bułgaria słynie ze swych świetnych win) i drzew owocowych (jabłonie, brzoskwinie, śliwy). Bułgaria jest największym w świecie eksporterem olejku różanego. Hodowla, głównie owiec, bydła i trzody chlewnej oraz leśnictwo ma coraz bardziej rosnące znaczenie. Ważnym działem gospodarki jest rybołówstwo. Poza lokalnymi łowiskami na Morzu Czarnym i wodach śródlądowych, bułgarskie trawlerzy łowią na Morzu Śródziemnym i Oceanie Atlantyckim.

W kraju występują złoża miedzi i niewielkie rud żelaza. Stosunkowo małe są także zasoby surowców energetycznych: węgiel brunatny, ropa naftowa, gaz ziemny. Elektrownie i elektrociepłownie węglowe wytwarzają około 55% krajowej energii elektrycznej, 35% pochodzi z elektrowni jądrowej zbudowanej według technologii radzieckiej, około 10% pochodzi z odnawialnych źródeł energii, w tym głównie elektrowni wodnych.

W latach rządów komunistycznych poczyniono znaczne inwestycje w przemyśle przetwórczym. W ramach przemysłu ważną rolę odgrywa przemysł metalurgiczny. Duży dział i rosnącą dynamikę wykazuje przemysł spożywczy. Ważnymi podsektorami w Bułgarii są również przemysł tekstylny i odzieżowy oraz produkcja wyrobów z gumy i plastiku oraz z innych niż metale surowców mineralnych.

Państwo ma dobrze rozwiniętą sieć dróg. Dużą rolę odgrywa transport morski i lotniczy. Główne porty morskie to Warna i Burgas. Lotniska pasażerskie znajdują się w: Sofii, Płowdiw, Burgas, Warnie.

2. Polityka gospodarcza

Wolnorynkowa gospodarka Bułgarii systematycznie i dynamicznie się rozwija. Państwo prowadzi rozważną politykę makroekonomiczną i jest jedną z najbardziej stabilnych finansowo gospodarek w regionie. Do jej najważniejszych sektorów należy motoryzacja, energetyka, budowa maszyn oraz przetwórstwo spożywcze. Duże znaczenie gospodarcze ma sektor usług, szczególnie turystyka, handel oraz usługi informatyczne. Od 2007 roku Bułgaria jest członkiem Unii Europejskiej. Kraj zapewnia swobodny przepływ dla polskich towarów, usług i kapitału w ramach wspólnej przestrzeni gospodarczej. Wymiana handlowa pomiędzy Polską a Bułgarią dynamicznie się rozwija, co dotyczy w szczególności eksportu polskich towarów.

Głównym partnerem handlowym Bułgarii jest Unia Europejska (ponad 60 % eksportu). W ramach UE najważniejszymi partnerami handlowymi Bułgarii są: Niemcy, Włochy, Rumunia, Grecja, Francja i Hiszpania. Drugim co do wielkości rynkiem zbytu są kraje bałkańskie oraz Turcja. W bułgarskim imporcie dominują towary z krajów Unii Europejskiej, Rosji i Ukrainy oraz z krajów sąsiadujących (Turcja, Macedonia i Serbia).

Zgodnie z prognozą KE z wiosny 2024 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł 2,8 % PKB w 2024 r., natomiast relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB spadła do 24,1% z 28,1% na koniec 2024 r. Deficyt w 2024 r. wynikał głównie z wydatków na emerytury i wynagrodzenia. Na podstawie szacunków Komisji sprawdził się restrykcyjny kurs polityki fiskalnej w 2024 r. na poziomie 0,3 % PKB. Bułgaria od 1 stycznia 2026 roku dołączy do strefy EURO.

Zalecenia KE działań dla Bułgarii na lata 2024 i 2025, mających na celu:

1. Terminowe przedłożenie średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego. Ograniczenie – zgodnie z wymogami zreformowanego paktu stabilności i wzrostu – wzrostu wydatków netto²¹ w 2025 r. do wskaźnika umożliwiającego utrzymanie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych poniżej określonej w Traktacie wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB oraz utrzymanie długu sektora instytucji rządowych i samorządowych na ostrożnym poziomie w średnim okresie.
2. Znaczne przyspieszenie realizacji programów polityki spójności oraz planu odbudowy i zwiększania odporności, zapewnienie zakończenia reform i inwestycji do sierpnia 2026 r., przez usprawnienie działania i wzmocnienie zdolności administracji publicznej, w tym na szczeblu regionalnym, ulepszenie jakości postępowań o udzielenie zamówienia publicznego oraz zwiększenie niezależności i poprawę funkcjonowania organów regulacyjnych. Szybkie sfinalizowanie rozdziału REPowerEU. W kontekście przeglądu śródkresowego programów spójności – dalsze koncentrowanie się na uzgodnionych priorytetach, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości oferowanych przez inicjatywę „Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy” w zakresie poprawy konkurencyjności.
3. Ulepszenie systemu kształcenia i szkolenia, m.in. w odniesieniu do grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, przez ulepszenie kształcenia nauczycieli i wdrożenie nauczania i uczenia się opartego na kompetencjach. Rozwiązanie problemu niedoboru siły roboczej oraz poprawienie umiejętności pracowników w celu zwiększenia konkurencyjności i wsparcia zielonej transformacji.
4. Zmniejszenie zależności od paliw kopalnych i przyspieszenie transformacji w kierunku czystej energii, w szczególności przez przejście na energię ze źródeł odnawialnych w systemach ciepłowniczych i instalowanie turbin wiatrowych. Zapewnienie wystarczających zdolności magazynowania w celu zwiększenia elastyczności systemu energetycznego. Wzmocnienie infrastruktury sieci elektroenergetycznej przez wprowadzenie elementów inteligentnych sieci i poprawę połączeń międzysystemowych z krajami sąsiadującymi. Rozwiązanie problemu ubóstwa energetycznego przez wdrożenie ukierunkowanych środków mających obniżyć odsetek ludności, która

nie jest w stanie odpowiednio ogrzać swoich domów. Propagowanie rozwoju zrównoważonego transportu miejskiego i kolejowego i korzystania z tego transportu, m.in. przez przyspieszenie rozwoju niezbędnej infrastruktury.

3. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Bułgaria przystąpiła do Unii Europejskiej w dniu 1 stycznia 2007 r. Odtąd relacje handlowe z Bułgarią regulują postanowienia dorobku prawnego Unii Europejskiej (zgodnie z Traktatem dotyczącym przystąpienia Polski i 9 innych krajów do Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 r. nr 90, poz. 864), w tym również Traktat Akcesyjny o przystąpieniu Rumunii i Bułgarii do UE z dnia 25 kwietnia 2005 roku (Dz. U. 2006 nr 79 poz.548). Po akcesji Bułgarii do Unii Europejskiej utrzymano w mocy te polsko – bułgarskie umowy międzynarodowe, które nie są w kolizji z *acquis communautaire*, pozostałe zostały wypowiedziane.

Bułgaria uzyskała w dniu 31 marca 2024 r. prawo do korzystania z przywilejów strefy Schengen, ale tylko na przejściach granicznych zlokalizowanych w portach i na lotniskach.

Od 1 stycznia 2025 r. Bułgaria została w pełni włączona do strefy Schengen. Stało się to możliwe dzięki zmianie stanowiska Austrii, będącej ostatnim państwem członkowskim, który się temu sprzeciwiał, argumentując to niedostateczną ochroną granic obydwu krajów przed presją migracyjną.

Bułgaria jest w procesie negocjacji akcesyjnych do OECD od stycznia 2022 r. Po ogłoszeniu decyzji o rozpoczęciu negocjacji kraj ten potwierdził gotowość do przestrzegania wartości, wizji i priorytetów odzwierciedlonych w oświadczeniu OECD z okazji 60. rocznicy oraz w Konkluzjach Rady na szczeblu Ministerialnym, przyjętych w 2021 r.

Obowiązują:

- Umowa między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Bułgarii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku z 11 kwietnia 1994 roku Dz. U. z 1995r, nr 137, poz. 679;
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Bułgarii w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji, sporządzona w Warszawie dnia 11 kwietnia 1994 r. (Dz.U. 1995 nr 62 poz. 322) – traci ona moc obowiązującą dnia 9 marca 2025 r. Zgodnie z art. 13 ust. 2 umowy, w odniesieniu do inwestycji dokonanych przed datą wejścia w życie wypowiedzenia umowy, tj. przed dniem 9 marca 2025 r., jej postanowienia pozostają w mocy do dnia 9 marca 2035 r.¹

4. Wymiana towarowa Polski z Bułgarią (mln euro)

	2019	2020	2021	Dynamika 2021 2020	2022	Dynamika 2022 2021	2023	Dynamika 2023 2022	2024	Dynamika 2024 2023	I-VI 2025	Dynamika I-VI 2025 I-VI 2024
Eksport	1 120,6	1 128,9	1 468,8	128,1%	1 934,8	131,7%	2 020,4	104,4%	2 205,4	108,7%	1 102,2	106,9%
Import	668,7	675,4	809,3	111,0%	1 471,6	181,8%	1 902,3	129,3%	2 772,8	144,6%	1 018,8	80,2%
Obroty	1 789,3	1804,3	2 278,1	126,3%	3 406,4	149,5%	3 922,7	115,2%	4 978,2	126,9%	2 121	92,1%
Saldo	451,9	453,5	659,5	-	463,2	-	118,2	-	- 567,4	-	83,4	-

Źródło: GUS

¹ Oświadczenie Rządowe z dnia 8 lipca 2019 r. w sprawie wypowiedzenia przez Rzeczypospolitą Polską Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Bułgarii w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 11 kwietnia 1994 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1485 i 1486)

Wg danych statystycznych GUS w 2024 r. polski eksport do Bułgarii osiągnął poziom 2 mld 205,4 mln EUR, co oznacza wzrost o 8,7% w stosunku do 2023 r. Polski import z Bułgarii w 2024 roku był na poziomie 2 mld 772,8 mln EUR co oznacza wzrost o 44,6%. Obroty towarowe w 2024 r. osiągnęły poziom 4 mld 978,2 mln EUR, co oznacza wzrost o 26,9% w stosunku do 2023 r.

Bułgaria zajmowała w 2023 r. 27 miejsce w polskim eksporcie i 33 miejsce w polskim imporcie. Natomiast w 2024 roku zajmowała 25 miejsce w polskim eksporcie a w polskim imporcie 30 miejsce.

Struktura towarowa polskiego eksportu do Bułgarii w 2024 r.

Jeśli chodzi o strukturę towarową polskiego eksportu do Bułgarii w 2024 roku największy udział miały następujące towary:

- reaktory jądrowe, kotły, maszyny i urządzenia mechaniczne (240,16 mln euro)
- maszyny i urządzenia elektryczne oraz ich części (156,71 mln euro)
- pojazdy nieszynowe oraz ich części i akcesoria (147,06 mln euro)
- tworzywa sztuczne i artykuły z nich (122,43 mln euro)
- odzież i dodatki odzieżowe, dziane (110,47 mln euro)
- odzież i dodatki odzieżowe, niedziane (83,63 mln euro)
- obuwie, getry i podobne; części tych artykułów (83,35 mln euro)
- meble (75,50 mln euro)
- produkty chemiczne różne (75,32 mln euro)
- przetwory ze zbóż, maki, skrobi lub mleka (67,22 mln euro)

Struktura towarowa polskiego importu z Bułgarii w 2024 r.

Analizując strukturę towarową importu bułgarskich towarów do Polski w 2024 roku największy udział miały następujące towary:

- broń i amunicja (1 mld 734,14 mln euro)
- maszyny i urządzenia elektryczne oraz ich części (110,23 mln euro)
- reaktory jądrowe, kotły, maszyny i urządzenia mechaniczne (102,66 mln euro)
- miedź i artykuły z miedzi (89,24 mln euro)
- tworzywa sztuczne i artykuły z nich (62,87 mln euro)
- artykuły z żeliwa lub stali (50,60 mln euro)
- produkty farmaceutyczne (48,65 mln euro)
- aluminium i artykuły z aluminium (46,50 mln euro)
- odzież i dodatki odzieżowe, niedziane (36,19 mln euro)
- meble (35,19 mln euro)

Inwestycje polskie w Bułgarii

Według danych NBP skumulowana wartość polskich inwestycji w Bułgarii wyniosła na koniec 2023 r. 514,8 mln euro. W 2022 r. było to 229,1 mln euro.

Największymi inwestorami polskimi w Bułgarii są: GLOBE TRADE CENTRE S.A. (budujący centra handlowe); Katarzyna Estate LTD oraz Katarzyna Vineyards LTD –(producent win pod marką „Katarzyna”); Gamrat S.A. (producent materiałów budowlanych z tworzyw sztucznych); MASPEX – GMW S.A. (firma z branży przemysłu spożywczego); Malborskie Zakłady Chemiczne S.A. (producent pianek meblowych oraz do innych zastosowań); American Restaurants Sp. z o.o. (posiada prawa organizacji sieci placówek gastronomicznych KFC i “Pizza Hut”); Grupa kapitałowa VOX (dystrybutor profili z polichlorku winylu); LPP S.A. (projektowanie i dystrybucja odzieży).

Jednocześnie na uwagę zasługuje zjawisko firm z polskim udziałem we własności założonych w związku z zakupami nieruchomości, w szczególności położonych nad Morzem Czarnym. Zgodnie z bułgarską konstytucją obywatele państw obcych, podobnie jak zagraniczne osoby prawne, nie mogli do 2014r. bezpośrednio nabywać praw własności do ziemi, w tym zakresie Bułgaria wynegocjowała w Traktacie Akcesyjnym 7-letni okres przejściowy. Powyższe ograniczenia nie obowiązywały przedsiębiorstw bułgarskich z udziałem kapitału zagranicznego, bez względu na jego wysokość w kapitale zakładowym. Tak więc osoby zagraniczne mogły nabywać pełne prawa własności do ziemi, w tym prawa własności do ziemi rolnej, w drodze ustanowienia własnej spółki kapitałowej bądź w wyniku przystąpienia do firmy bułgarskiej poprzez wniesienie udziału. W efekcie powstała duża liczba firm z kapitałem polskim zarejestrowanych w Bułgarii. Według nieoficjalnych szacunków ich liczba mogła osiągnąć 1000.

Inwestycje bułgarskie w Polsce

Wg NBP na koniec 2023 r. wysokość bułgarskich inwestycji w Polsce wynosiła 153,8 mln euro. W 2022 r. było to 76,8 mln euro.

Bułgarskie inwestycje bezpośrednie, to głównie inwestycje w dystrybucję bułgarskich win (VINEX Slavyantsi, Black SEA Gold), dystrybucję wyrobów farmaceutycznych – Sopharma, w dystrybucję części do wózków widłowych - firma POLCAR i sprzedaż maszyn do obróbki metalu - firma BULMACH.

6. Dostęp do rynku

W związku z kryzysem w Bułgarii silnie odczuwalny jest niedobór środków finansowych na rynku. Na gospodarkę miała wpływ również niestabilna sytuacja polityczna w 2016 r.

Bułgaria ma jedne z najniższych w UE stawki podatkowe. W szczególności w Bułgarii obowiązuje 10% podatek CIT (0% - w początkowym okresie w przypadku inwestycji w gminach o wysokim bezrobociu) i 10% podatek liniowy PIT. W odniesieniu do podatku VAT, to w Bułgarii obowiązuje 20% stawka. Bułgaria zakłada, iż niższe niż w innych krajach UE stawki podatkowe przyczynią się do przyciągania bezpośrednich inwestycji zagranicznych, a w następstwie do wzrostu gospodarczego.

7. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

W listopadzie 2014 z wizytą w Polsce przebywał Prezydent Bułgarii Rosen Plewnelijew. Uczestniczył w Polsko-Bułgarskim Seminarium Gospodarczym, stronę polską reprezentował Prezydent Bronisław Komorowski oraz Wicepremier Janusz Piechociński.

W listopadzie 2014 odbyła się wizyta Pana Arkadiusza Bąka, Podsekretarza Stanu w MG wraz z misją polskich przedsiębiorstw sektora obronnego i organizacja Polsko-Bułgarskiego Seminarium nt. Możliwości współpracy w przemyśle obronnym.

W październiku 2015 r. misję gospodarczą do Sofii zorganizowali Pracodawcy PL. Strona bułgarska wskazała jako obszar zainteresowania sektor produkcji, głównie rolnictwo, produkcję wina oraz turystykę (w szczególności balneologia). Przedstawiciele polskich firm, jako sektory potencjalnej współpracy wskazali kolejnictwo (budowa sieci kolejowych), ekologiczne rozwiązania w zakresie gospodarowania odpadami (przetwarzanie i segregacja śmieci), rolnictwo (maszyny i urządzenia), energetykę.

17 – 18 kwietnia 2016 r. wizytę w Bułgarii złożył Pan Andrzej Duda, Prezydent RP. Tematyką rozmów była współpraca wojskowa oraz współpraca regionalna państw adriatyckich, bałtyckich i czarnomorskich.

10 czerwca 2016 r. Pani Jadwiga Emilewicz, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju spotkała się w Warszawie z Panią Anną – Marie Vilamovską, Sekretarz ds. Innowacji i Zdrowia przy Prezydencie Republiki Bułgarii.

19 – 20 września 2017 r. wizyta Pani Premier Beaty Szydło w Bułgarii – jednym z punktów programu wizyty Pani Premier było Polsko – Bułgarskie Forum Gospodarcze w dniu 20 września 2017 r.

5 października 2017 r. wizyta w Polsce Prezydenta Bułgarii Pana Rumena Radewa na zaproszenie Prezydenta RP Pana Andrzeja Dudy – jednym z punktów programu wizyty było Polsko-Bułgarskie Forum Gospodarcze.

26-27 listopada 2018 r. oficjalna wizyta Prezydenta RP Pana Andrzeja Dudy w Bułgarii. Po spotkaniu głów państw prezydent spotkał się z premierem Bułgarii Bojko Borisowem oraz przewodniczącą bułgarskiego parlamentu Tsvetą Karayanchewą.

W dn. 18 lutego 2020 r. odbyła się wizyta Minister Turystyki Republiki Bułgarii w Polsce. Odbyło się robocze spotkanie z Panią Jadwigą Emilewicz Minister Rozwoju poświęcone omówieniu kierunków rozwoju współpracy gospodarczej, w tym turystycznej.

W dn. 5 listopada 2020 r. w zdalnym posiedzeniu ministrów gospodarki Procesu Berlińskiego, zorganizowanym pod przewodnictwem Bułgarii i Macedonii Północnej, uczestniczył Pan Robert Tomanek, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii.

W dn. 22 lutego 2021 r. podczas wizyty w Polsce Mariany Nikolovej, wicepremier ds. polityki gospodarczej i migracyjnej, minister turystyki odbyło się spotkanie z Jarosławem Gowinem, wicepremierem, ministrem rozwoju, pracy i technologii.

W dn. 7 września 2023 r. odbyło się spotkanie Pana Piotra Uścińskiego, Sekretarza Stanu w MRiT z Panią Iriną Shtonową, Wiceminister Gospodarki i Przemysłu Republiki Bułgarii.

8. Potencjalne dziedziny współpracy

Wśród innych form współpracy gospodarczej można wymienić zainteresowanie firm bułgarskich Warszawską Giełdą Papierów Wartościowych, współpraca firm polskich z innymi przy wchodzeniu na rynek bułgarski, łączenie zainteresowania rynkiem bułgarskim i rumuńskim, tworzenie konsorcjów polsko-bułgarskich dla celów przetargów o zamówienia publiczne i ciekawe zjawisko oddziaływania polskiej kultury kooperacyjnej na biznes w Bułgarii.

Warszawska Giełda Papierów Wartościowych jest pierwszą zagraniczną giełdą, na której zaczęły być notowane bułgarskie spółki. W 2010 r. na NewConnect wszedł bułgarski deweloper Intercapital Property Development, a w 2011 r. na warszawskiej giełdzie zadebiutowały dwie bułgarskie firmy Sopharma A.D. (producent leków) i Eurohold Bulgaria (firma świadcząca usługi finansowe, ubezpieczeniowe i leasingowe).

9. Polskie placówki ekonomiczno-handlowe w Bułgarii

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Sofii

ul. Chan Krum 46

1000 Sofia, Bułgaria

tel.: +359 2 987 26 10, +359 2 987 26 60, +359 2 987 26 70

Ministerstwo
Rozwoju i Technologii

fax.: +359 2 987 29 39

e-mail: sofia.amb.sekretariat@msz.gov.pl

**10. Ambasada Bułgarii w Rzeczypospolitej Polskiej
Wydział Ekonomiczny**

Al. Ujazdowskie 33-35

00-540 Warszawa

tel.: (0-22) 629 41 11, 621 25 35

fax: (0-22) 625 59 89

e-mail: embassy.warsaw@mfa.bg